

Oponentský posudek na diplomovou práci Markéty Platzové *Učivo výtvarné výchovy na 1. st. ZŠ, jeho identifikace a interpretace učitelem v závazných pedagogických dokumentech pro uvedený stupeň vzdělávání*

Diplomantka si vybrala na první pohled zdánlivě málo „poetické“ téma – avšak uvědomíme-li si aktuální situaci škol, potýkajících se s tvorbou tematických plánů, stěží bychom našli téma aktuálnější a potřebnější. Diplomová práce je ukázkou velmi dobře napsané výzkumné zprávy. Že se dnes studentky a studenti učitelství příliš do výzkumu nepouštějí (alespoň v oboru výtvarná výchova rozhodně nikoliv), je smutné konstatování, jehož příčiny by samy stály za výzkumný ponor do problematiky příslušného vysokoškolského kurikula. O to více cením odvahu a úsilí Markéty Platzové, která se jako výzkumnice vydala do terénu. Práce Markéty Platzové je dobře rozvržena a dává možnost sledovat výzkumnou sondu ve všech aspektech: jak stanovení cíle a míru jeho dosažení, vymezení výzkumného problému, strukturu samotného akčního výzkumu, pasportizaci výzkumného prostředí a účastníků výzkumu, tak analýzu dat z primárních dokumentů a nakonec i jejich interpretaci.

Na půdě výzkumu ve výtvarné výchově se diplomatka pohybuje s jistotou: nejen, že se orientuje v metodologii, v současnosti u tohoto typu výzkumu uplatňované, a zná aktuální metodiky, ale je navíc schopna jejich modifikace pro danou výzkumnou situaci a její kontext. Je to nezbytné zázemí, které umožňuje ověřovat validitu pojmů, s nimiž její výzkum pracuje a umožňuje i věrohodnou interpretaci. Ta je pochopitelně cílena na hlavní téma – předmět výtvarná výchova pro 1. stupeň a jeho „učivo“ v současném kontextu kurikulárních dokumentů, ale jsou zde akcentovány i strukturální vazby na širší kontext ostatních předmětů, na kompetence žáka definované RVP (Oblast umění a kultura), ale i kompetence vyučujících VV a statut učitelství obecně.

Na tomto místě bych chtěla zdůraznit, že přes cenné (kritické) závěry práce (str. 46 - 69) postrádám jednu složku analýzy širšího výzkumného kontextu, a to analýzu ideologického podloží současných edukačních systémů (jak v domácím, tak v širším prostředí EU – viz autorčina zmínka výzkumného projektu DeSeCo). **1. otázka: Soustředte se prosím na identifikaci zmíněných socio-kulturních a ideologických pozadí (a konkrétních jak ekonomických, tak politických trendů a „objednávek“ v oblasti vzdělávání) a uveďte je do vztahu s Vámi definovanými příčinami problémů a navrhovanými závěry (str. 65 - 70).**

2. otázka: Definujte prosím proměny chápání pojmů „kultura“ a „umění“ (ve vztahu ke školnímu předmětu „výtvarná výchova“ a „zakořeněným mýtům“, jak je zmiňujete na str. 65) Jaké mýty máte na mysli a jak se posunulo chápání obou pojmů řekněme od konce 70. let a) v západní Evropě, b) od 90. let - za odlišných socio-kulturních podmínek u nás?

3. otázka: V práci používáte generické maskulinum. Uveďte důvody. V jaké vazbě je Vámi používané generické maskulinum k sociální realitě, v níž se nyní nachází učitelská profese? V jakých souvislostech bychom mohli (nebo měli) přistoupit ve výzkumných zprávách (na úrovni jazyka a jeho funkce) ke genderovému rozlišování?

Obraz stavu vyučování výtvarné výchovy a kompetencí vyučujících, které v základním aspektu „oborové znalosti“, stanoveném Shulmanem, hraničí s kulturní negramotností, mně navzdory pochmurnosti a jakési téměř apokalyptičnosti jako čtenářku paradoxně potěšil. Raduji se ze zvládnuté výzkumné sondy, z otázek, které si autorka klade, z problémů, nad nimiž se zamýšlí. Možná, že se diplomantka zamyslí i nad dalším pokračováním – otázky byly provokativně položeny a výzkumné pole slibně vykolíkováno. Práci považuji za výbornou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 29. 1. 2007

PhDr. Marie Fulková, Ph.D.

